

II

(Ne teisėkūros procedūra priimami aktai)

REGLAMENTAI

KOMISIJOS REGLAMENTAS (ES) 2019/1939

2019 m. lapkričio 7 d.

kuriuo dėl papildomų teršalų išmetimo strategijų (TIS), priegos prie transporto priemonės TPD sistemos informacijos ir transporto priemonės remonto ir priežiūros informacijos, išmetamųjų teršalų matavimo šaltojo paleidimo laikotarpiais ir nešiojamųjų išmetamųjų teršalų kiekio matavimo sistemų (NITKMS) naudojimo kietųjų dalelių kiekiui išmatuoti nuostatų taikymo sunkiosioms transporto priemonėms iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 582/2011

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 595/2009 dėl motorinių transporto priemonių ir variklių tipo patvirtinimo atsižvelgiant į sunkiųjų transporto priemonių išmetamųjų teršalų kiekį (euro VI) ir dėl galimybės naudotis transporto priemonių remonto ir priežiūros informacija, iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 715/2007 ir Direktyvą 2007/46/EB bei panaikinanti direktivas 80/1269/EEB, 2005/55/EB ir 2005/78/EB ⁽¹⁾, ypač į jo 4 straipsnio 3 dalį, 5 straipsnio 4 dalį, 6 straipsnio 2 dalį ir 12 straipsnį,

kadangi:

- (1) neseniai Komisijos reglamentu (ES) 2017/1151 ⁽²⁾ buvo pakeistos lengvųjų keleivinių ir komercinių transporto priemonių papildomų išmetamųjų teršalų strategijų (TIS) deklaravimo ir vertinimo taisyklės. Siekiant nuoseklumo turėtų būti suderintos Komisijos reglamentu (ES) Nr. 582/2011 ⁽³⁾ jau nustatytos nuostatos dėl sunkiųjų transporto priemonių;
- (2) eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros yra vienas svarbiausių transporto priemonės tipo patvirtinimo procedūros etapų, jas atliekant per visą transporto priemonės eksploatavimo laikotarpį galima tikrinti išmetamųjų teršalų kontrolės sistemas. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 582/2011 reikalaujama, kad bandymai būtų atliekami naudojant nešiojamąją išmetamųjų teršalų kiekio matavimo sistemą (toliau – NITKMS), kuri įvertina išmetamųjų teršalų kiekį įprastomis eksploatavimo sąlygomis. NITKMS taip pat naudojamos siekiant patikrinti ne ciklo metu išmetamą teršalų kiekį tipo patvirtinimo metu;

⁽¹⁾ OL L 188, 2009 7 18, p. 1.

⁽²⁾ 2017 m. birželio 1 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/1151, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 715/2007 dėl variklinių transporto priemonių tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį iš lengvųjų keleivinių ir komercinių transporto priemonių (euro 5 ir euro 6) ir dėl transporto priemonių remonto ir priežiūros informacijos priegos, iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/46/EB, Komisijos reglamentas (EB) Nr. 692/2008 bei Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1230/2012 ir kuriuo panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 692/2008 (OL L 175, 2017 7 7, p. 1).

⁽³⁾ 2011 m. gegužės 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 582/2011, kuriuo įgyvendinamos ir iš dalies keičiamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 595/2009 nuostatos, susijusios su sunkiųjų transporto priemonių išmetamu teršalų kiekiu (euro VI), bei iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/46/EB I ir III priedai (OL L 167, 2011 6 25, p. 1).

- (3) šiuo metu nėra vertinamos sunkiųjų transporto priemonių taršos savybės laikotarpiu po šaltojo paleidimo, kai atliekamas tipo patvirtinimo įrodomasis bandymas arba eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros. Buvo vykdyta stebėseną, kurios metu surinkti tipo patvirtinimo bandymų ir eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikrų duomenys ir nustatyta, kad nebuvo įvertintas šaltojo paleidimo laikotarpis ir dėl to į analizę nebuvo įtrauktas didelis bendras išmetamas NO_x kiekis. Siekiant geriau atspindėti realiomis važiavimo sąlygomis išmetamų teršalų kiekį reikėtų persvarstyti matavimo metodiką, kad į ją būtų įtrauktas išmetamųjų teršalų kiekio matavimas šaltojo paleidimo laikotarpiu;
- (4) naudojant NITKMS buvo sėkmingai pradėta matuoti kietųjų dalelių kiekį pagal lengvųjų keleivinių ir komercinių transporto priemonių tipo patvirtinimo, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, taisyklės ⁽⁴⁾. Komisijos Jungtiniam tyrimų centrui atlikus bandomąjį tyrimą, kurio metu buvo atlikta nešiojamų prietaisų, matuojančių sunkiųjų transporto priemonių išmetamą kietųjų dalelių kiekį, analizė, manoma, kad sunkiųjų transporto priemonių tipo patvirtinimo, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, taisyklėse tikslinga nustatyti panašų reikalavimą. Pagal Reglamentą (EB) Nr. 595/2009 Komisija bus įpareigota, atsižvelgiant į techninę pažangą, nuolat persvarstyti išmetamo kietųjų dalelių kiekio galutinio atitikties koeficiento dydį;
- (5) Komisija pripažįsta, kad transporto priemonėms su kibirkštinio uždegimo varikliu arba dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo varikliu, kuris kaip kurą naudoja suslėgtąsias gamtines dujas, suskystintas gamtines dujas (SGD) arba suskystintąsias naftos dujas (SND), gali reikėti techninių pakeitimų, kad būtų laikomasi kietųjų dalelių kiekio atitikties koeficiento. Siekiant užtikrinti pakankamai laiko, kad dujinių variklių gamintojai galėtų modifikuoti savo gaminius pagal šiame reglamente nustatytus reikalavimus, turėtų būti nustatytas pereinamasis laikotarpis siekiant laikytis didžiausio leidžiamo atitikties koeficiento, skirto transporto priemonėms su tokiais varikliais;
- (6) šiame reglamente nustatyti eksploatuojamų transporto priemonių atitikties patikros reikalavimai neturėtų būti taikomi atgaline data varikliams ir transporto priemonėms, kurių tipas buvo patvirtintas prieš pradėdant taikyti tuos reikalavimus. Todėl šio reglamento I, II ir III prieduose nustatyti pakeitimai turėtų būti taikomi tik naujų tipų eksploatuojamų variklių ar transporto priemonių atitikties patikrai, kitaip tariant, varikliams ar transporto priemonėms, kurių tipas patvirtintas pagal šiuo reglamentu padarytus pakeitimus;
- (7) prieigos prie transporto priemonės TPD sistemos informacijos ir transporto priemonės remonto ir priežiūros informacijos taisyklės buvo įtrauktos į Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/858 ⁽⁵⁾, kuris taikomas nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. Todėl nuo tos dienos turėtų nelikti Reglamento (ES) Nr. 582/2011 nuostatų, susijusių su prieiga prie tokios informacijos;
- (8) todėl Reglamentas (ES) Nr. 582/2011 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas;
- (9) šiame reglamente numatytos priemonės atitinka Motorinių transporto priemonių techninio komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Reglamentas (ES) Nr. 582/2011 iš dalies keičiamas taip:

- 1) 2 straipsnis iš dalies keičiamas taip:
 - a) 5 punkte išbraukiami žodžiai „ir transporto priemonės remonto ir priežiūros informaciją“;

⁽⁴⁾ 2008 m. liepos 18 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 692/2008, įgyvendinantis ir iš dalies keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 715/2007 dėl variklinių transporto priemonių tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį iš lengvųjų keleivinių ir komercinių transporto priemonių (euro 5 ir euro 6) ir dėl transporto priemonių remonto ir priežiūros informacijos prieigos (OL L 199, 2008 7 28, p. 1).

⁽⁵⁾ 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/858 dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų bei tokioms transporto priemonėms skirtų sistemų, komponentų ir atskirų techninių mazgų patvirtinimo ir rinkos priežiūros, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2007 ir (EB) Nr. 595/2009 bei panaikinama Direktyva 2007/46/EB (OL L 151, 2018 6 14, p. 1).

- b) 43 punktą išbraukiamas;
- c) įterpiamas šis punktas:

„57) kietųjų dalelių kiekis – bendras išmetamųjų kietųjų dalelių kiekis išmetamosiose dujose, įvertintas pagal skiedimo, ėminių ėmimo ir matavimo metodus, nurodytus JT EEK taisyklės Nr. 49 (*) 4 priede.“;

(*) Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos (JT EEK) taisyklė Nr. 49 „Suvienodintos nuostatos dėl priemonių, kurių imamasi siekiant mažinti transporto priemonėse naudojamų slėginio ir priverstinio uždegimo variklių išmetamųjų dujinių teršalų ir kietųjų dalelių kiekį (OL L 171, 2013 6 24, p. 1).“;

- 2) 2a, 2b, 2c, 2d, 2e, 2f, 2g ir 2h straipsniai išbraukiami;
- 3) 3 straipsnis iš dalies keičiamas taip:
 - a) 1 punktas pakeičiamas taip:

„1. Siekdamas gauti variklio sistemos arba variklių šeimos, kaip atskiro techninio mazgo, ES tipo patvirtinimą, transporto priemonės su patvirtinta variklio sistema ES tipo patvirtinimą atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį arba transporto priemonės ES tipo patvirtinimą atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, gamintojas, laikydamasis I priedo nuostatų, įrodo, kad su transporto priemonėmis arba variklių sistemomis, arba variklių šeimomis buvo atlikti bandymai ir kad jos atitinka 4 ir 14 straipsniuose ir III–VIII, X, XIII ir XIV prieduose nustatytus reikalavimus. Be to, gamintojas užtikrina, kad būtų laikomasi IX priede nustatytų etaloninių degalų specifikacijų. Jei tai dviejų rūšių degalų vienašiuo naudojimo varikliai ir transporto priemonės, gamintojas taip pat turi laikytis šio reglamento XVIII priede nustatytų reikalavimų.“

Norėdamas gauti transporto priemonės su patvirtinta variklio sistema ES tipo patvirtinimą atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį arba transporto priemonės ES tipo patvirtinimą atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, gamintojas taip pat įrodo, kad dėl atitinkamos transporto priemonių grupės laikomasi Komisijos reglamento (ES) 2017/2400 (*) 6 straipsnyje ir II priede nustatytų reikalavimų. Vis dėlto tas reikalavimas netaikomas, jeigu gamintojas nurodo, kad Reglamento (ES) 2017/2400 24 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose atitinkamai transporto priemonių grupei nustatyta data ar vėliau naujos patvirtintino tipo transporto priemonės Sąjungoje nebus registruojamos, pateikiamos rinkai ar pradamos eksploatuoti.

(*) 2017 m. gruodžio 12 d. Komisijos reglamentas (ES) 2017/2400, kuriuo įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 595/2009 nuostatos dėl sunkiųjų transporto priemonių išmetamo CO₂ kiekio ir degalų sąnaudų nustatymo ir iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/46/EB bei Komisijos reglamentas (ES) Nr. 582/2011 (OL L 349, 2017 12 29, p. 1).“;

- b) 1a, 1b ir 1c dalys išbraukiamos;
- c) 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Norėdamas gauti transporto priemonės su patvirtinta variklio sistema ES tipo patvirtinimą atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį arba transporto priemonės ES tipo patvirtinimą atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, gamintojas užtikrina atitiktį I priedo 4 dalyje išdėstytiems montavimo reikalavimams ir, jei tai dviejų rūšių degalų vienašiuo naudojimo transporto priemonės, taip pat papildomiems XVIII priedo 6 skirsnyje nustatytiems montavimo reikalavimams.“;

- d) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Norėdamas, kad pagal šį reglamentą suteikto transporto priemonės ES tipo patvirtinimo atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį taikymo sritis būtų išplėsta, kai transporto priemonės etaloninė masė didesnė negu 2 380 kg, bet ne didesnė negu 2 610 kg, gamintojas turi laikytis VIII priedo 5 skirsnyje išdėstytų reikalavimų.“;

- e) 6 dalis pakeičiama taip:

„6. Siekdamas gauti variklio sistemos arba variklių šeimos, kaip atskiro techninio mazgo, ES tipo patvirtinimą arba transporto priemonės ES tipo patvirtinimą atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, siekdamas gauti tipo patvirtinimą atsižvelgiant į universalų degalų intervalą, siekdamas gauti tipo patvirtinimą atsižvelgiant į ribotą degalų intervalą arba siekdamas gauti tipo patvirtinimą atsižvelgiant į konkrečią degalų rūšį, gamintojas užtikrina atitiktį I priedo 1 punkte išdėstytiems atitinkamiems reikalavimams.“;

4) 5 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) antraštė pakeičiama taip:

„Paraiška patvirtinti variklio sistemos arba variklių šeimos, kaip atskiro techninio mazgo, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, ES tipą“;

b) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Kartu su paraiška gamintojas pateikia dokumentų rinkinį, kuriame išsamiai aprašomos visos konstrukcijos sudedamosios dalys, kurios daro poveikį išmetamųjų teršalų kiekiui, variklio sistemos išmetamųjų teršalų kontrolės strategija, priemonės, kuriomis variklio sistema kontroliuoja perduodamos galios parametrus, turinčius įtakos išmetamųjų teršalų kiekiui, nepaisant, ar kontroliuojama tiesioginiais ar netiesioginiais būdais, nuo klastojimo apsaugančios priemonės, ir kuriame išsamiai aprašoma perspėjimo ir raginimo imtis priemonių sistema, privaloma pagal XIII priedo 4 ir 5 skirsnius. Patvirtinimo institucija suteikia dokumentų rinkiniui identifikavimo numerį ir nurodo datą, taip pat saugo jį bent dešimt metų po to, kai suteikiamas tipo patvirtinimas.

Dokumentų rinkinį sudaro šios dalys:

I priedo 8 skirsnyje nurodyta informacija;

papildomų TIS dokumentų rinkinys, aprašytas šio reglamento I priedo 11 priedėlyje, kad patvirtinimo institucijos galėtų įvertinti, ar papildomos TIS yra tinkamai naudojamos.

Gamintojui paprašius, tipo patvirtinimo institucija atlieka išankstinį naujų tipų transporto priemonėms skirtų papildomų TIS vertinimą. Tokiu atveju gamintojas papildomų TIS dokumentų rinkinio projektą pateikia patvirtinimo institucijai per 2–12 mėnesių nuo tipo patvirtinimo proceso pradžios.

Remdamasi gamintojo pateiktu papildomų TIS dokumentų rinkinio projektu, patvirtinimo institucija atlieka preliminarų vertinimą. Preliminarų vertinimą patvirtinimo institucija atlieka pagal VI priedo 2 priedėlyje aprašytą metodiką. Išimtiniais ir tinkamai pagrįstais atvejais patvirtinimo institucija gali nukrypti nuo tos metodikos.

Tipo patvirtinimo tikslais 18 mėnesių laikotarpiu toliau turėtų galioti išankstinis naujų tipų transporto priemonių papildomų TIS vertinimas. Jei gamintojas tipo patvirtinimo institucijai pateikia įrodymą, kad rinkoje neatsirado naujų technologijų, dėl kurių pasikeistų papildomų TIS išankstinis vertinimas, tas laikotarpis gali būti pratęstas dar 12 mėnesių.

Keitimosi informacija apie vykdymą forumas kasmet sudaro papildomų TIS, kurias tipo patvirtinimo institucijos pripažino nepriimtiniomis, sąrašą ir Komisija jį viešai paskelbia.“;

c) 4 dalies d ir g punktai išbraukiami;

5) 6 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) antraštė pakeičiama taip:

„Variklio sistemos arba variklių šeimos, kaip atskiro techninio mazgo, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, ES tipo patvirtinimo administracinės nuostatos“;

b) 1 dalies pirma ir antra pastraipos pakeičiamos taip:

„Jeigu laikomasi visų susijusių reikalavimų, patvirtinimo institucija suteikia variklio sistemos arba variklių šeimos, kaip atskiro techninio mazgo, ES tipo patvirtinimą, ir tipo patvirtinimo numerį pagal numeravimo sistemą, nustatytą taikomame įgyvendinimo akte, priimtame pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/858 (*) 28 straipsnio 3 dalį.

Nedarant poveikio to įgyvendinimo akto nuostatomis, tipo patvirtinimo numerio trečiasis segmentas sudaromas pagal šio reglamento I priedo 9 priedėlį.

(*) 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/858 dėl motorinių transporto priemonių ir jų priekabų bei tokioms transporto priemonėms skirtų sistemų, komponentų ir atskirų techninių mazgų patvirtinimo ir rinkos priežiūros, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2007 ir (EB) Nr. 595/2009 bei panaikinama Direktyva 2007/46/EB (OL L 151, 2018 6 14, p. 1).“;

c) 1a dalies b punktas išbraukiamas;

6) 7 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) antraštė pakeičiama taip:

„Paraiška patvirtinti transporto priemonės su patvirtinta variklio sistema ES tipą, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį“

b) 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Gamintojas pateikia patvirtinimo institucijai paraišką patvirtinti transporto priemonės su patvirtinta variklio sistema ES tipą, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį.“;

c) 4 dalies c ir d punktai išbraukiami;

7) 8 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) antraštė pakeičiama taip:

„Transporto priemonės su patvirtinta variklio sistema ES tipo patvirtinimo, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, administracinės nuostatos“;

b) 1 dalies pirmą ir antrą pastraipą pakeičiamos taip:

„Jeigu laikomasi visų susijusių reikalavimų, patvirtinimo institucija suteikia transporto priemonės su patvirtinta variklio sistema ES tipo patvirtinimą, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, ir tipo patvirtinimo numerį pagal numeravimo sistemą, nustatytą taikomame įgyvendinimo akte, priimtame pagal Reglamento (ES) 2018/858 28 straipsnio 3 dalį.

Nedarant poveikio to įgyvendinimo akto nuostatomis, tipo patvirtinimo numerio trečiasis segmentas sudaromas pagal šio reglamento I priedo 9 priedėlį.“;

c) 1a dalis iš dalies keičiama taip:

i) įvadinis sakinytis pakeičiamas taip:

„Užuot taikiusi 1 dalyje nurodytas nuostatas, patvirtinimo institucija ES tipo patvirtinimą gali suteikti transporto priemonei su patvirtinta variklio sistema, atsižvelgdama į išmetamą teršalų kiekį, jeigu laikomasi visų toliau išdėstytų sąlygų.“;

ii) b punktas išbraukiamas;

8) 9 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) antraštė pakeičiama taip:

„Paraiška patvirtinti transporto priemonės ES tipą, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį“;

b) 1 dalis pakeičiama taip:

„1 Gamintojas pateikia patvirtinimo institucijai paraišką patvirtinti transporto priemonės ES tipą, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį.“;

9) 10 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) antraštė pakeičiama taip:

Transporto priemonės ES tipo patvirtinimo, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, administracinės nuostatos“;

b) 1 dalies pirmą ir antrą pastraipą pakeičiamos taip:

„Jeigu laikomasi visų susijusių reikalavimų, patvirtinimo institucija suteikia transporto priemonės ES tipo patvirtinimą, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, ir tipo patvirtinimo numerį pagal numeravimo sistemą, nustatytą taikomame įgyvendinimo akte, priimtame pagal Reglamento (ES) 2018/858 28 straipsnio 3 dalį.

Nedarant poveikio to įgyvendinimo akto nuostatomis, tipo patvirtinimo numerio trečiasis segmentas sudaromas pagal šio reglamento I priedo 9 priedėlį.“;

c) 1a dalis iš dalies keičiama taip:

i) įvadinis sakinyss pakeičiamas taip:

„Užuot taikiusi 1 dalyje nurodytas nuostatas, patvirtinimo institucija ES tipo patvirtinimą gali suteikti transporto priemonei, atsižvelgdama į išmetamą teršalų kiekį, jeigu laikomasi visų toliau išdėstytų sąlygų.“;

ii) b punktas išbraukiamas;

10) 16 straipsnio 3 dalis išbraukiama;

11) 17a straipsnyje įterpiamos šios dalys:

„3. Nuo 2021 m. sausio 1 d. dėl priežasčių, susijusių su išmetamaisiais teršalais, nacionalinės valdžios institucijos atsisako suteikti naujų tipų transporto priemonių ar variklių, kurie neatitinka šio reglamento su pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (ES) 2019/1939 (*), ES tipo patvirtinimą arba nacionalinį tipo patvirtinimą.

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, naujų tipų priverstinio uždegimo varikliai, 1A tipo dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo varikliai, 1B tipo dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo varikliai (turintys dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo veiksena) ir transporto priemonės su šiais varikliais nuo 2023 m. sausio 1 d. turi atitikti kietųjų dalelių kiekio didžiausią leidžiamą atitikties koeficientą pagal II priedo 6.3 punktą. Tačiau nuo 2021 m. sausio 1 d. stebėsenos tikslais į tipo patvirtinimo sertifikate pateiktus NITKMS įrodomojo bandymo rezultatus turi būti įtrauktas kietųjų dalelių kiekio atitikties koeficientas darbo atlikimo intervale ir atitikties koeficientas CO₂ masės susidarymo intervale.

4. Nuo 2022 m. sausio 1 d. Reglamento (ES) 2018/858 48 straipsnio taikymo tikslais nacionalinės valdžios institucijos naujų transporto priemonių, kurios neatitinka šio reglamento su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2019/1939, reikalavimų, atitikties sertifikatus pripažįsta nebegaliojančiais ir, dėl priežasčių, susijusių su išmetamaisiais teršalais, draudžia tokias transporto priemones registruoti, tiekti rinkai ir pradėti eksploatuoti.

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, nuo 2024 m. sausio 1 d. Reglamento (ES) 2018/858 48 straipsnio taikymo tikslais nacionalinės valdžios institucijos naujų transporto priemonių su priverstinio uždegimo varikliais, 1A tipo dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo varikliais ir 1B tipo dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo varikliais (turintys dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo veiksena), kurios neatitinka kietųjų dalelių kiekio didžiausio leidžiamo atitikties koeficiento pagal II priedo 6.3 punktą ir šios reglamento su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2019/1939, reikalavimų, atitikties sertifikatus pripažįsta nebegaliojančiais ir, dėl priežasčių, susijusių su išmetamaisiais teršalais, draudžia tokias transporto priemones registruoti, tiekti rinkai ir pradėti eksploatuoti. Tačiau nuo 2022 m. sausio 1 d. stebėsenos tikslais į tipo patvirtinimo sertifikate pateiktus NITKMS įrodomojo bandymo rezultatus turi būti įtrauktas kietųjų dalelių kiekio atitikties koeficientas darbo atlikimo intervale ir atitikties koeficientas CO₂ masės susidarymo intervale.

Nuo 2022 m. sausio 1 d. dėl priežasčių, susijusių su išmetamaisiais teršalais, nacionalinės valdžios institucijos draudžia tiekti rinkai ir pradėti eksploatuoti naujus variklius, kurie neatitinka šio reglamento su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2019/1939, išskyrus atvejus, kai pakeičiamas jau eksploatuojamos transporto priemonės variklis.

Nukrypstant nuo trečios pastraipos, nuo 2024 m. sausio 1 d. dėl priežasčių, susijusių su išmetamaisiais teršalais, nacionalinės valdžios institucijos draudžia tiekti rinkai ir pradėti eksploatuoti naujus priverstinio uždegimo variklius, naujus 1A tipo dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo variklius ir naujus 1B tipo dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo varikliai (turintys dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo veiksena), kurie neatitinka šio reglamento su pakeitimais, padarytais Reglamentu (ES) 2019/1939, išskyrus atvejus, kai pakeičiamas jau eksploatuojamos transporto priemonės variklis.

(*) 2019 m. lapkričio 7 d. Komisijos reglamentas (ES) 2019/1939, kuriuo dėl papildomų teršalų išmetimo strategijų (TIS), prieigos prie transporto priemonės TPD sistemos informacijos ir transporto priemonės remonto ir priežiūros informacijos, išmetamųjų teršalų matavimo šaltojo paleidimo laikotarpiams ir nešiojamųjų išmetamųjų teršalų kiekio matavimo sistemų (NITKMS) naudojimo kietųjų dalelių kiekiui išmatuoti nuostatų taikymo sunkiosioms transporto priemonėms iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 582/2011 (OL L 303, 20191125, p. 1).“;

12) I priedas iš dalies keičiamas pagal šio reglamento I priedą;

13) II priedas iš dalies keičiamas pagal šio reglamento II priedą;

- 14) VI priedas iš dalies keičiamas pagal šio reglamento III priedą;
15) VIII priedo 5.1.2 punktą pakeičiamas taip:

„5.1.2. JT EEK taisyklės Nr. 49 12 priedo 1 priedėlio A.1.2.1 papunktis turi būti suprantamas taip:

„A.1.2.1. Norėdamas, kad ES tipo patvirtinimas būtų išplėstas ir jis būtų taikomas transporto priemonei atsižvelgiant į jos variklį, kurio tipas patvirtintas pagal Reglamentą (EB) Nr. 595/2009 ir šį reglamentą, kai transporto priemonės etaloninė masė didesnė kaip 2 380 kg, bet ne didesnė kaip 2 610 kg, gamintojas turi laikytis reikalavimų, susijusių su išmetamo CO₂ kiekiu ir sunaudojamo degalų kiekiu matavimu ir nustatytą 1 tipo išmetamųjų teršalų bandymo procedūrose, pateiktose Komisijos reglamento (ES) 2017/1151 XXI priedo 6 papildomame priede, kai koreguojama tik greičio kreivė ir RCB. Išmetamo CO₂ kiekis nustatomas pagal A6/2 lentelę, neatsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekio bandymų kriterijams patikrinti rezultatus, kai atliekant bandymą transporto priemonėje netaikomos papildomos TIS ir ji laikoma daug CO₂ išmetančia transporto priemone (VH). Tipo patvirtinimo institucijoms kartu su išmetamųjų teršalų kiekiu rezultatais pateikiamos bandymo ataskaitos, nurodytos Komisijos reglamento (ES) 2017/1151 I priedo 8a priedėlio I dalyje iki 2.1 punkto imtinai ir 8b priedėlyje.

Gamintojas tipo patvirtinimo institucijai pateikia pasirašytą deklaraciją, kad visi variantai ir versijos, dėl kurių prašoma išplėsti tipo patvirtinimą, atitinka Reglamente (EB) Nr. 595/2009 nustatytus tipo patvirtinimo, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kieki, reikalavimus ir kad 1 tipo bandymas buvo atliktas laikantis ankstesnės pastraipos nuostatų.

Transporto priemonės, kurios etaloninė masė didesnė kaip 2 380 kg, bet ne didesnė kaip 2 610 kg, galiojantys ES tipo patvirtinimai atsižvelgiant į jos variklį, kurio tipas patvirtintas pagal Reglamentą (EB) Nr. 595/2009, gali būti išplėsti ne vėliau kaip iki šio reglamento taikymo pradžios datos.

Siekiant apskaičiuoti sunaudojamo degalų kiekio vertes etanolio (ED95) varomų specialių slėginio uždegimo variklių atveju naudojamas fiksuotas anglies/vandenilio/deguonies santykis, kuris yra C₁H_{2,92}O_{0,46}“““;

- 16) X priede po 2.4.1.3 punkto įterpiamas šis punktas:

„2.4.1.4. Komisijos reglamento (EB) 2017/1151 I priedo 6 priedėlio 1 lentelėje pateiktas OBD standartas „euro 6–2“ laikomas lygiaverčiu šio reglamento I priedo 9 priedėlio 1 lentelės E raidei.“;

- 17) XI priedo 1 priedėlio informacinio dokumento pavyzdyje 2–2.3 punktai išbraukiami;
18) XIII priedo 12 punkto antra pastraipa pakeičiama taip:

„Šis priedėlis taikomas, kai transporto priemonės gamintojas prašo suteikti ES tipo patvirtinimą transporto priemonei su varikliu, patvirtintu pagal Reglamentą (EB) Nr. 595/2009 ir šį reglamentą atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kieki.“;

- 19) XVII priedas išbraukiamas.

2 straipsnis

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2021 m. sausio 1 d.

1 straipsnio 15 dalis taikoma nuo įsigaliojimo dienos.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2019 m. lapkričio 7 d.

Komisijos vardu
Pirmininkas
Jean-Claude JUNCKER

I PRIEDAS

Reglamento (ES) Nr. 582/2011 I priedas iš dalies keičiamas taip:

1) 3.1 punkto įvadinis sakinyss pakeičiamas taip:

„Jeigu variklio tipas buvo patvirtintas kaip atskiras techninis mazgas arba jeigu transporto priemonės tipas buvo patvirtintas atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, ant variklio turi būti:“;

2) 3.4 punktas pakeičiamas taip:

„3.4. Jeigu tai buvo paraiška gauti transporto priemonės su patvirtintu varikliu ES tipo patvirtinimą, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, arba jeigu tai buvo paraiška gauti transporto priemonės ES tipo patvirtinimą, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, 3.3 skirsnyje nurodyta etiketė taip pat pritvirtinama šalia degalų įpylimo angos.“;

3) 8 skirsnis pakeičiamas taip:

„8. DOKUMENTAI

8.1. Dokumentų rinkinyje, būtiname pateikti pagal 5, 7 ir 9 straipsnius ir suteikiančiame patvirtinimo institucijai galimybę įvertinti transporto priemonėje ir variklyje įdiegtas išmetamųjų teršalų kontrolės strategijas ir sistemas, užtikrinančias tinkamą NOx kontrolės priemonių veikimą, bei VI priede (ne ciklo metu išmetamas teršalų kiekis), X priede (TPD sistema) ir XVIII priede (dvejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo varikliai) nustatytuose dokumentų rinkiniuose turi būti pateikta ši informacija:

- a) išsamus pagal XIII priedą privalomos raginimo imtis priemonių sistemos, įskaitant susijusių stebėjimo strategijų, aprašymas;
- b) 5 straipsnio 4 dalies b punkte ir 7 straipsnio 4 dalies a punkte aptartų nuo klastojimo apsaugančių priemonių aprašymas.“;

4) 4 priedėlis iš dalies keičiamas taip:

a) pirma pastraipa pakeičiama taip:

„susiję su:

variklio arba variklių šeimos, kaip atskiro techninio mazgo, ES tipo patvirtinimu;

transporto priemonės su patvirtintu varikliu ES tipo patvirtinimu, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį;

transporto priemonės ES tipo patvirtinimu, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį.“;

b) skirsnio „Aiškinamosios pastabos (dėl lentelės pildymo)“ ketvirta, penkta ir šešta pastraipos pakeičiamos taip:

„Jeigu teikiama paraiška patvirtinti variklio arba variklių šeimos, kaip atskiro techninio mazgo, ES tipą, pildoma bendroji dalis ir 1 dalis.

Jeigu teikiama paraiška patvirtinti transporto priemonės su patvirtintu varikliu ES tipą, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, pildoma bendroji dalis ir 2 dalis.

Jeigu teikiama paraiška patvirtinti transporto priemonės ES tipą, atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, pildoma bendroji dalis, 1 ir 2 dalys.“;

c) lentelės „bendrosios dalies“ penktoji eilutė pakeičiama taip:

„0.2.0.3.	Variklio, kaip atskiro techninio mazgo, tipas/variklių šeima, kaip atskiras techninis mazgas/transporto priemonė su patvirtintu varikliu atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį/transporto priemonė atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį (*)“;	
-----------	--	--

d) po lentelės „bendrosios dalies“ žodžiai „3 dalis. TRANSPORTO PRIEMONĖS REMONTO IR PRIEŽIŪROS INFORMACIJOS PRIEIGA“ išbraukiami;

e) lentelės 3 dalis išbraukiama;

- 5) 5 priedėlyje ES tipo patvirtinimo sertifikato papildymo 1.4.4 punkto 6a lentelėje (NITKMS įrodomasis bandymas) eilutės „Priėmimo arba atmetimo rezultatai“, „Atitikties koeficiento darbo atlikimo intervale“ ir „Atitikties koeficientas CO₂ masės susidarymo intervale“ pakeičiamos taip:

Priėmimo arba atmetimo rezultatai (?)	CO	THC	NMHC	CH ₄	NO _x	KD kiekis
„Atitikties koeficientas darbo atlikimo intervale ⁽¹⁾ “						
Atitikties koeficientas CO ₂ masės susidarymo intervale ⁽¹⁾ “;						

- 6) 7 priedėlyje ES tipo patvirtinimo sertifikato papildymo 1.4.4 punkto 6a lentelėje (NITKMS įrodomasis bandymas) eilutės „Priėmimo arba atmetimo rezultatai“, „Atitikties koeficiento darbo atlikimo intervale“ ir „Atitikties koeficientas CO₂ masės susidarymo intervale“ pakeičiamos taip:

„Priėmimo arba atmetimo rezultatai ⁷ “	CO	THC	NMHC	CH ₄	NO _x	KD kiekis
Atitikties koeficientas darbo atlikimo intervale ⁽¹⁾ “						
Atitikties koeficientas CO ₂ masės susidarymo intervale ⁽¹⁾ “;						

7) 9 priedėlio 1 lentelė ir kartu pateiktas paaiškinimas pakeičiami taip:

„1 lentelė

Raidė	NO _x TPD sistemų ribinė vertė ⁽¹⁾	KD TPD sistemų ribinė vertė ⁽²⁾	CO TPD sistemų ribinė vertė ⁽³⁾	ESK ⁽⁴⁾	Reagento kokybė	Papildomi TPD sistemų stebėjimo prietaisai ⁽⁵⁾	Galios ribinės vertės reikalavimai ⁽⁶⁾	Šaltasis paleidimas ir KD kiekis	Igyvendinimo datos: naujų tipų atveju	Igyvendinimo datos: visų transporto priemonių atveju	Paskutinė registracijos data
A ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾ B ⁽⁸⁾	1 ir 2 lentelių eilutė „laipsniško diegimo laikotarpis“	Eksploatacinių savybių stebėjimas ⁽⁹⁾	(Netaikoma)	Laipsniškas diegimas ⁽¹⁰⁾	Laipsniškas diegimas ⁽¹¹⁾	(Netaikoma)	20 %	(Netaikoma)	31.12.2012	31.12.2013	31.8.2015 ⁽⁷⁾ 30.12.2016 ⁽⁸⁾
B ⁽¹²⁾	1 ir 2 lentelių eilutė „laipsniško diegimo laikotarpis“	(Netaikoma)	2 lentelės eilutė „laipsniško diegimo laikotarpis“	(Netaikoma)	Laipsniškas diegimas ⁽¹¹⁾	(Netaikoma)	20 %	(Netaikoma)	1.9.2014	1.9.2015	30.12.2016
C	1 lentelės arba 2 lentelės eilutė „bendrieji reikalavimai“	1 lentelės eilutė „bendrieji reikalavimai“	2 lentelės eilutė „bendrieji reikalavimai“	Bendrieji reikalavimai ⁽¹³⁾	Bendrieji reikalavimai ⁽¹⁴⁾	Taip	20 %	(Netaikoma)	31.12.2015	31.12.2016	31.8.2019
D	1 lentelės arba 2 lentelės eilutė „bendrieji reikalavimai“	1 lentelės eilutė „bendrieji reikalavimai“	2 lentelės eilutė „bendrieji reikalavimai“	Bendrieji reikalavimai ⁽¹³⁾	Bendrieji reikalavimai ⁽¹⁴⁾	Taip	10 %	(Netaikoma)	1.9.2018	1.9.2019	31.12.2021
E	1 lentelės arba 2 lentelės eilutė „bendrieji reikalavimai“	1 lentelės eilutė „bendrieji reikalavimai“	2 lentelės eilutė „bendrieji reikalavimai“	Bendrieji reikalavimai ⁽¹³⁾	Bendrieji reikalavimai ⁽¹⁴⁾	Taip	10 %	Taip	1.1.2021 ⁽¹⁵⁾	1.1.2022 ⁽¹⁵⁾	

Raidė	NO _x TPD sistemų ribinė vertė ⁽¹⁾	KD TPD sistemų ribinė vertė ⁽²⁾	CO TPD sistemų ribinė vertė ⁽³⁾	ESK ⁽⁴⁾	Reagento kokybė	Papildomi TPD sistemų stebėjimo prietaisai ⁽⁵⁾	Galios ribinės vertės reikalavimai ⁽⁶⁾	Šaltasis paleidimas ir KD kiekis	Igyvendinimo datos: naujų tipų atveju	Igyvendinimo datos: visų transporto priemonių atveju	Paskutinė registracijos data
-------	---	--	--	--------------------	-----------------	---	---	----------------------------------	---------------------------------------	--	------------------------------

Paaškinimas.

- (¹) NO_x TPD sistemos ribinės vertės stebėjimo reikalavimai, kaip nustatyta X priedo 1 lentelėje (slėginio uždegimo bei dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo varikliai ir transporto priemonės) ir X priedo 2 lentelėje (priverstinio uždegimo varikliai ir transporto priemonės).
- (²) KD TPD sistemos ribinės vertės stebėjimo reikalavimai, kaip nustatyta X priedo 1 lentelėje (slėginio uždegimo bei dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo varikliai ir transporto priemonės).
- (³) CO TPD sistemos ribinės vertės stebėjimo reikalavimai, kaip nustatyta X priedo 2 lentelėje (priverstinio uždegimo varikliai ir transporto priemonės).
- (⁴) ESK specifikacijos nustatytos X priede. Priverstinio uždegimo varikliams ir transporto priemonėms su šiais varikliais ESK netaikomas.
- (⁵) Papildomos nuostatos dėl stebėjimo reikalavimų, kaip nustatyta JT EEK taisyklės Nr. 49 9A priedo 2.3.1.2 punkte.
- (⁶) Eksploatuojamų variklių arba transporto priemonių atitikties reikalavimai nustatyti II priedo 1 priedėlyje.
- (⁷) Priverstinio uždegimo varikliai ir transporto priemonės su šiais varikliais.
- (⁸) Slėginio uždegimo bei dviejų rūšių degalų vienalaikio naudojimo varikliai ir transporto priemonės su šiais varikliais.
- (⁹) Eksploatacinių savybių stebėjimo reikalavimai, kaip nustatyta X priedo 2.1.1 punkte.
- (¹⁰) ESK laipsniško diegimo reikalavimai, kaip nustatyta X priedo 6 skirsnyje.
- (¹¹) Reagento kokybės laipsniško diegimo reikalavimai, kaip nustatyta XIII priedo 7.1 punkte.
- (¹²) Taikoma tik priverstinio uždegimo varikliams ir transporto priemonėms su šiais varikliais.
- (¹³) ESK bendrieji reikalavimai, kaip nustatyta X priedo 6 skirsnyje.
- (¹⁴) Reagento kokybės bendrieji reikalavimai, kaip nustatyta XIII priedo 7.1.1 punkte.
- (¹⁵) Taikomos 17a straipsnyje nustatytos pereinamojo laikotarpio priemonės.
(Netaikoma) Netaikoma.“;

8) 10 priede įterpiama ši aiškinamoji pastaba:

„⁽¹⁾ CF_{final} reikia nurodyti, jeigu taikoma“;

9) įterpiamas šis priedėlis:

„11 priedėlis

Papildomų TIS dokumentų rinkinys

Į papildomų TIS dokumentų rinkinį įtraukiama:

A) informacija apie visas papildomas TIS:

- a) gamintojo deklaracija, kad variklio sistemoje arba variklių šeimoje, kurios tipas patvirtintas kaip atskiro techninio mazgo tipas, arba transporto priemonėje su patvirtinta variklio sistema atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, arba transporto priemonėje, kurios tipas patvirtintas atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį, nėra išderinimo strategijos;
- b) variklio ir taikomų išmetamųjų teršalų kontrolės strategijų bei įtaisų, ar tai būtų programinė, ar aparatinė įranga, ir bet kokios (-ų) sąlygos (-ų), dėl kurios (-ų) strategijos ir įtaisai neveiks taip, kaip jie veikia atliekant tipo patvirtinimo bandymą, aprašymas;
- c) deklaracija dėl papildomoms TIS/pagrindinėms TIS kontroliuoti naudojamos programinės įrangos versijos, įskaitant atitinkamas šių programinių įrangų kontrolines sumas ir nurodymus institucijai apie tai, kaip nuskaityti kontrolines sumas; ši deklaracija atnaujinama ir siunčiama patvirtinimo institucijai, kuri saugo tokių dokumentų rinkinį kiekvieną kartą, kai atsiranda nauja programinės įrangos versija, kuri turi įtakos papildomoms TIS/pagrindinėms TIS;
- d) išsamus techninis bet kokių papildomų TIS pagrindimas, įskaitant rizikos vertinimą, kuriame įvertinama rizika esant papildomoms TIS ir jų nesant, ir tokią informaciją:
 - i) jei taikytina, informaciją apie aparatinės įrangos elementą (-us), kuris (-ie) turi būti saugomas (-i) taikant papildomas TIS, jei taikoma;
 - ii) jei taikytina, informaciją apie variklio staigaus nepataisomo gedimo, kurio negalima išvengti vykdant reguliarią priežiūrą ir kuris įvyktų nesant papildomų TIS, įrodymus;
 - iii) jei taikytina, argumentuotą paaiškinimą, kodėl reikia naudoti papildomą TIS variklio paleidimui arba pašildymui;
- e) degalų tiekimo reguliavimo sistemos logikos, sinchronizavimo strategijos ir perjungimo taškų visiems darbo režimams aprašymas;
- f) papildomų TIS tarpusavio hierarchinių santykių (t. y. kai tuo pačiu metu gali būti taikoma daugiau nei viena papildoma TIS) aprašymas, nurodant, kuri papildoma TIS atlieka pagrindinę reagavimo funkciją ir koks yra strategijų sąveikos būdas, įskaitant duomenų srautų diagramas ir sprendimų priėmimo logiką, taip pat tai, kaip tokia hierarchija užtikrinama, kad, veikiant visoms papildomoms TIS, išmetamųjų teršalų kiekis būtų kontroliuojamas ir būtų išlaikomas kuo mažesnis;
- g) parametru, kurie matuojami ir (arba) apskaičiuojami taikant papildomas TIS, sąrašas, taip pat kiekvieno matuojamo ir (arba) apskaičiuojamo parametro paskirtis ir tai, kaip kiekvienas iš tų parametru yra susijęs su variklio gedimu; įskaitant apskaičiavimo būdą ir tai, kiek tiksliai šie apskaičiuojami parametrai atitinka tikrąją kontroliuojamo parametro būseną, taip pat bet kokią leistiną nuokrypį ar saugos veiksnį, kuris dėl to įtraukiamas į analizę;
- h) variklio ir (arba) išmetamųjų teršalų kontrolės parametru, kurie moduliuojami kaip matuojamo (-ų) arba apskaičiuojamo (-ų) parametro (-ų) funkcija, sąrašas ir kiekvieno variklio ir (arba) išmetamųjų teršalų kontrolės parametro moduliavimo diapazonas; taip pat variklio ir (arba) išmetamųjų teršalų kontrolės parametru ir matuojamų arba apskaičiuojamų parametru tarpusavio santykis;
- i) vertinimas, kaip taikant papildomas TIS realiomis važiavimo sąlygomis bus kontroliuojamas ir išlaikomas kuo mažesnis išmetamųjų teršalų kiekis, įskaitant išsamią analizę, kaip galėtų padidėti bendras reguliuojamų išmetamųjų teršalų ir CO₂ kiekis taikant papildomas TIS, palyginti su pagrindinėmis TIS;

Papildomų TIS dokumentų rinkinys turi būti ne didesnis kaip 100 puslapių, jame turi būti visos pagrindinės sudedamosios dalys, kurios leistų tipo patvirtinimo institucijai įvertinti papildomas TIS (pagal VI priedo 2 priedėlio reikalavimus), raginimo imtis priemonių sistemos veiksmingumą ir nuo klastojimo apsaugančias priemones. Prireikus šis dokumentų rinkinys gali būti papildytas priedais ir kitais pridedamais dokumentais su papildomais duomenimis. Kaskart, kai padaromi papildomų TIS pakeitimai, gamintojas tipo patvirtinimo institucijai perduoda naują papildomų TIS dokumentų rinkinio versiją. Į šią naują versiją įtraukiami tik pakeitimai ir jų padariniai. Tipo patvirtinimo institucija įvertina ir patvirtina naująją papildomų TIS versiją.

Papildomų TIS dokumentų rinkinio struktūra turi būti tokia:

Papildomų TIS dokumentų rinkinys Nr. YYY/OEM

Dalys	Skirsnis	dalykas	Paaikškinimas
Įvadiniai dokumentai		Įvadinis raštas tipo patvirtinimo institucijai	Dokumento nuoroda su versija, dokumento parengimo data, gamintojo organizacijai priklausiančio susijusio asmens parašas
		Versijų lentelė	Su kiekviena versija susijusių pakeitimų turinys, nurodant, kokia dalis buvo pakeista
		Susijusių tipų (atsižvelgiant į išmetamųjų teršalų kiekį) aprašymas	
		Pridedamų dokumentų lentelė	Visų pridėtų dokumentų sąrašas
		Kryžminės nuorodos	Nuoroda į 11 priedėlio a–i punktus (kur rasti kiekvieną reglamento reikalavimą)
		Pareiškimas dėl išderinimo įtaiso nebuvimo	Su parašu
Pagrindinis dokumentas	0	Akronimai ir santrumpos	
	1	BENDRAS APRAŠYMAS	
	1.1	Bendras variklio pristatymas	Pagrindinių charakteristikų aprašymas: darbinis tūris, išmetamųjų teršalų papildomas apdorojimas ir t. t.
	1.2	Bendra sistemos architektūra	Sistemos struktūrinė schema: jutiklių ir pavarų sąrašas, variklio bendrųjų funkcijų paaikškinimas
	1.3	Programinės įrangos ir kalibravimo versijos rodmenys	Pvz., nuskaitymo priemonės paaikškinimas
	2	Pagrindinės teršalų išmetimo strategijos	
	2.x	Pagrindinė TIS x	x strategijos aprašymas
	2.y	Pagrindinė TIS y	y strategijos aprašymas
	3	Papildomos teršalų išmetimo strategijos	
	3.0	Papildomų TIS pristatymas	Papildomų TIS hierarchiniai ryšiai: aprašymas ir pagrindimas (pvz., saugumas, patikimumas ir t. t.)
	3.x	Papildoma TIS x	3.x.1 papildomos TIS pagrindimas 3.x.2 papildomos TIS charakteristikų išmatuotieji ir (arba) sumodeliuotieji parametria 3.x.3 papildomos TIS veikimo režimas. Taikomi parametria 3.x.4 papildomos TIS poveikis teršalams ir CO ₂ kiekiui

Dalys	Skirsnis	dalykas	Paaiškinimas
	3.y	papildoma TIS y	3.y.1 3.y.2 ir t. t.
	4.	Išsamus raginimo imtis priemonių sistemos, įskaitant susijusių stebėjimo strategijų, aprašymas	
	5.	Nuo klastojimo apsaugančių priemonių aprašymas	
100 puslapių apribojimas taikomas iki šios vietos			
	Priedas		Tipų, kuriems taikoma ši pagrindinė/papildoma TIS, sąrašas: pateikiant tipo patvirtinimo nuorodą, informaciją apie programinę įrangą, kalibravimo numerį, kiekvienos versijos ir kiekvieno (variklio ir (arba) išmetamųjų teršalų papildomo apdorojimo) valdymo ir (arba) kontrolės įtaiso (jei yra) kontrolines sumas
Priedami dokumentai		Techninė pastaba dėl papildomos TIS pagrindimo Nr. xxx	Rizikos įvertinimas arba pagrindimas bandymu, arba staigaus gedimo pavyzdys, jei yra
		Techninė pastaba dėl papildomos TIS pagrindimo Nr. yyy	
		Bandymų ataskaita, susijusi su konkrečia papildomos TIS poveikio kiekybiniu įvertinimu	Visų atliktų konkrečių papildomų TIS pagrindimo bandymų ataskaita su išsamia informacija apie bandymų sąlygas, transporto priemonės aprašymas/bandymų datos poveikis išmetamųjų teršalų/CO ₂ kiekiui, kai papildomos TIS veikia/neveikia;

II PRIEDAS

Reglamento (ES) Nr. 582/2011 II priedas iš dalies keičiamas taip:

- 1) 4.1 punkte tarp antrosios ir trečiosios pastraipų įterpiamas šis tekstas:

„Jeigu pagal teisės aktus leidžiama didžiausia transporto priemonės masė yra mažesnė nei techniškai leidžiama pakrautos transporto priemonės masė, siekiant bandymo tikslu nustatyti transporto priemonės naudingąją apkrovą leidžiama naudoti pagal teisės aktus leidžiamą didžiausią transporto priemonės masę.“;

- 2) 4.6.2 punktas pakeičiamas taip:

„4.6.2. Išmetamųjų teršalų kiekio ir kiti duomenys pradami rinkti prieš užvedant variklį. Į išmetamųjų teršalų kiekio vertinimą įtraukiami išmetamųjų teršalų kiekio duomenys, gauti paleidus šaltą variklį, kaip nustatyta 1 priedėlio 2.6.1 punkte.“;

- 3) 6.3 punktas, įskaitant 2 lentelę, pakeičiamas taip:

„6.3. Bandymui skirtas kiekvieno teršalo galutinis atitikties koeficientas (CF_{final}), apskaičiuotas pagal 1 priedėlį, neturi viršyti 2 lentelėje nustatyto šio teršalo didžiausio leidžiamo atitikties koeficiento.“

2 lentelė

Didžiausieji leidžiami atitikties koeficientai, taikomi atliekant eksploatuojamų transporto priemonių išmetamųjų teršalų kiekio atitikties patikrą

Teršalas	Didžiausias leidžiamas atitikties koeficientas
CO	1,50
THC ⁽¹⁾	1,50
NMHC ⁽²⁾	1,50
CH ₄ ⁽²⁾	1,50
NO _x	1,50
KD kiekis	1,63 ⁽³⁾

⁽¹⁾ Slėginio uždegimo varikliams.

⁽²⁾ Priverstinio uždegimo varikliams.

⁽³⁾ Taikomos 17a straipsnyje nustatytos pereinamojo laikotarpio priemonės“;

- 4) po 10.1.8.5 punkto įterpiamas šis punktas:

„10.1.8.5a KD kiekio koncentracija [$\#/cm^3$]“;

- 5) po 10.1.9.5 punkto įterpiamas šis punktas:

„10.1.9.5a KD kiekio srautas [$\#/s$]“;

- 6) po 10.1.9.10 punkto įterpiamas šis punktas:

„10.1.9.10a KD kiekis [$\#$]“;

- 7) po 10.1.9.19 punkto įterpiamas šis punktas:

„10.1.9.19a Kietųjų dalelių kiekio atitikties koeficientas darbo atlikimo intervale [-]“;

- 8) po 10.1.9.24 punkto įterpiamas šis punktas:

„10.1.9.24a Kietųjų dalelių kiekio atitikties koeficientas CO₂ masės susidarymo intervale [-]“;

- 9) po 10.1.10.12 punkto įterpiamas šis punktas:

„10.1.10.12a. KD kiekis [$\#$]“;

- 10) po 10.1.11.5 punkto įterpiamas šis punktas:

„10.1.11.5a. Kietųjų dalelių kiekio atitikties koeficientas darbo atlikimo intervale [-]“;

11) po 10.1.11.9 punkto įterpiamas šis punktas:

„10.1.11.9a Kietųjų dalelių kiekio atitikties koeficientas CO₂ masės susidarymo intervale [-]“;

12) po 10.1.12.4 punkto įterpiamas šis punktas:

„10.1.12.4a KD kiekio analizatoriaus nulinio atsako rezultatai, gauti prieš bandymą ir po jo.“;

13) 1 priedėlis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 punkto pirma pastraipa pakeičiama taip:

„Šiame priedėlyje aprašoma išmetamųjų dujinių teršalų kiekio nustatymo metodika, pagrįsta kelyje eksploatuojamos transporto priemonės charakteristikų matavimais, naudojant nešiojamąsias išmetamųjų teršalų kiekio matavimo sistemas (toliau – NITKMS). Į išmetamųjų teršalų, kurių kiekį variklio išmetamosiose dujose reikia išmatuoti, sudėtį įeina šios sudedamosios dalys: anglies monoksidas, bendras angliavandenilių kiekis, azoto oksidai ir KD kiekis, jeigu tai slėginio uždegimo varikliai, ir anglies monoksidas, bemetaniai angliavandeniliai, metanas, azoto oksidai ir KD kiekis, jeigu tai priverstinio uždegimo varikliai. Be to, kad būtų galima taikyti 4 dalyje aprašytus skaičiavimo metodus, išmatuojamas anglies dioksido kiekis.“;

b) punktas 2.1.1 pakeičiamas taip:

„2.1.1. dujų analizatorių ir KD kiekio analizatorių, kuriais matuojama kontroliuojamų teršalų koncentracija išmetamosiose dujose.“;

c) 2.2 punkto 1 lentelė pakeičiama taip:

„1 lentelė

Bandymo parametrai

Parametras	Vienetas	Šaltinis
THC koncentracija ⁽¹⁾	ppm	Dujų analizatorius
CO koncentracija ⁽¹⁾	ppm	Dujų analizatorius
NO _x koncentracija ⁽¹⁾	ppm	Dujų analizatorius
CO ₂ koncentracija ⁽¹⁾	ppm	Dujų analizatorius
CH ₄ koncentracija ⁽¹⁾ ⁽²⁾	ppm	Dujų analizatorius
KD kiekio koncentracija	#/cm ³	KD kiekio analizatorius
Skiedimo nustatymai (jeigu taikoma)	-	KD kiekio analizatorius
Išmetamųjų dujų debitas	kg/h	Išmetamųjų dujų masės srauto matuoklis (IDDM)
Išmetamųjų dujų temperatūra	K	IDDM
Aplinkos temperatūra ⁽³⁾	K	Jutiklis
Atmosferos slėgis	kPa	Jutiklis
Variklio sukimo momentas ⁽³⁾	Nm	EVĮ arba jutiklis
Variklio sūkių dažnis	rpm	EVĮ arba jutiklis
Varikliui tiekiamų degalų debitas	g/s	EVĮ arba jutiklis
Variklio aušalo temperatūra	K	EVĮ arba jutiklis
Variklio išsiurbiamo oro temperatūra ⁽²⁾	K	Jutiklis
Transporto priemonės greitis žemės paviršiaus atžvilgiu	km/h	EVĮ ir GPS
Transporto priemonės padėties platumos koordinatė	Laipsniai	GPS
Transporto priemonės padėties ilgumos koordinatė	Laipsniai	GPS

⁽¹⁾ Matuojama drėgnoji koncentracija arba perskaičiuojama į drėgnąją koncentraciją.

⁽²⁾ Tik dujiniai varikliai.

⁽³⁾ Naudoti aplinkos temperatūros jutiklį arba išsiurbiamo oro temperatūros jutiklį.

⁽⁴⁾ Užregistruotoji vertė turi būti a) grynas variklio slėgį naudojančio stabdymo įrenginio sukimo momentas pagal šio priedėlio 2.4.4 punktą arba b) grynas variklio slėgį naudojančio stabdymo įrenginio sukimo momentas, apskaičiuotas taikant sukimo momento vertes pagal šio priedėlio 2.4.4 punktą.“;

d) 2.4 skirsnis papildomas šiais punktais:

„2.4.6. *KD kiekio o analizatoriaus montavimas*

Sumontavus ir naudojant NITKMS turi būti užtikrinama apsauga nuo nuotėkių ir sumažinami šilumos nuostoliai. Siekiant išvengti kietųjų dalelių susidarymo, kai atliekant bandymą nusistovi tikėtina išmetamųjų dujų temperatūra, jungtys turi būti termiškai stabilios. Kai transporto priemonės išmetimo angai ir jungiamajam vamzdeliui sujungti naudojamos elastomero jungtys, šios jungtys neturi turėti sąlyčio su išmetamosiomis dujomis, kad būtų išvengta dirbtinių produktų susidarymo varikliui veikiant didele apkrova.

2.4.7. *Išmetamųjų KD ėminių ėmimas*

Išmetamųjų teršalų ėminių ėmimas turi būti reprezentatyvus ir atliekamas ten, kur išmetamosios dujos yra tinkamai sumaišomos ir kur aplinkos oro poveikis už ėminių ėmimo vietų nėra didelis. Jeigu reikia, išmetamųjų teršalų ėminiai turi būti imami už išmetamųjų dujų masės srauto matuoklių, tačiau ne mažesniu kaip 150 mm atstumu nuo srauto jutiklio. Ėminių ėmimo zondas už išmetamųjų dujų išmetimo vamzdžio skersmenį bent tris kartus didesniu atstumu turi būti montuojamas prieš tą vietą, kur išmetamosios dujos patenka į aplinką. Išmetamųjų teršalų ėminys turi būti imamas iš išmetamųjų dujų srauto vidurio. Jeigu imant išmetamųjų teršalų ėminius naudojami keli zondai, kietųjų dalelių ėminių ėmimo zondas turi būti dedamas prieš kitus ėminių ėmimo zondus. Kietųjų dalelių ėminių zondas neturėtų trukdyti imti dujinių teršalų ėminių. Zondo tipas ir specifikacijos ir jo įrengimas turi būti išsamiai pavirtinti dokumentais – technikos tarnybos bandymų ataskaitoje (tipo patvirtinimo bandymų atveju) arba paties transporto priemonės gamintojo dokumentuose (ekspluatuojamų transporto priemonių atitikties patikros atveju).

Jeigu imami kietųjų dalelių, kurios nepraskiestos ties išmetimo vamzdžiu, ėminiai, ėminių ėmimo linija nuo neapdorotų išmetamųjų dujų ėminių ėmimo vietos iki praskiedimo vietos arba kietųjų dalelių detektoriaus turi būti kaitinama iki ne žemesnės negu 373 K (100 °C) temperatūros.

Visos ėminių ėmimo sistemos dalys – nuo išmetimo vamzdžio iki kietųjų dalelių detektoriaus, – kurios liečiasi su neapdorotomis arba praskiestomis išmetamosiomis dujomis, turi būti sukonstruotos taip, kad kietųjų dalelių nusėdimas būtų kuo mažesnis. Visos dalys turi būti pagamintos iš antistatinių medžiagų, kad būtų išvengta elektrostatikos reiškinių.“;

e) 2.5 skirsnis papildomas šiuo punktu:

„2.5.5. *KD kiekio analizatoriaus patikra*

NITKMS turi veikti be klaidų ir neturi perduoti kritinių įspėjamųjų signalų. KD kiekio analizatoriaus nulinis lygis registruojamas imant didelio veiksmingumo kietųjų dalelių (HEPA) filtru išvalyto aplinkos oro ėminius ties ėminių ėmimo linijos įleidimo angą 12 val. laikotarpiu prieš bandymo pradžią. Signalas registruojamas pastoviu ne mažesniu negu 1,0 Hz dažniu per 2 minučių tarpinį ir suvidurkinamas. Galutinė absoliutinė koncentracijos vertė turi atitikti gamintojo specifikacijas, bet neturi būti didesnė nei 5 000 kietųjų dalelių viename kubiniame centimetre.“;

f) punktas 2.6.1 pakeičiamas taip:

„2.6.1. *Bandymo pradžia*

Bandymų metodikos tikslais, „bandymo pradžia“ – tai pirmasis vidaus degimo variklio užvedimas.

Išmetamųjų teršalų ėminių ėmimas, išmetamųjų teršalų parametrų matavimas ir variklio bei aplinkos duomenų registravimas pradedamas prieš bandymo pradžią. Draudžiama prieš bandymą dirbtinai šildyti transporto priemonės išmetamųjų teršalų kontrolės sistemas.

Bandymo pradžioje aušalo temperatūra aplinkos temperatūros neturi viršyti daugiau nei 5 °C ir ji neturi būti aukštesnė kaip 303 K (30 °C). Duomenys pradedami vertinti tada, kai aušalo temperatūra pirmą kartą pasiekia 303 K (30 °C) arba kai aušalo temperatūros svyravimas 5 minutes neviršija +/- 2 K (pradedama vertinti nuo to momento, kuris įvyksta pirmiau), tačiau bet koku atveju ne vėliau kaip po 10 minučių nuo bandymo pradžios.“;

g) 2.6.3 punktas pakeičiamas taip:

„2.6.3. *Analysers data*

Bandymas baigiamas, kai transporto priemonė nuvažiuoja visą maršrutą arba kai vidaus degimo variklis išjungiamas.

Važiavimo pabaigoje vidaus degimo variklis turi būti išjungtas kaip įmanoma greičiau. Duomenų registravimas tęsiamas tol, kol pasibaigia ėminių ėmimo sistemos atsako laikas.“;

h) 2.7 skirsnio 2.7.4 punkto a papunktis pakeičiamas taip:

„a) jeigu prieš bandymą ir po bandymo gautų rezultatų skirtumas mažesnis kaip 2 %, kaip nurodyta 2.7.2 ir 2.7.3 punktuose, gali būti naudojamos nepatikslintos išmatuotos koncentracijos arba, gamintojo prašymu, jos turi būti patikslintos atsižvelgiant į poslinkį, kaip nustatyta 2.7.5 punkte;

i) 2.7 skirsnis papildomas šiuo punktu:

„2.7.6. *KD kiekio analizatoriaus patikra*

KD kiekio analizatoriaus nulinis lygis patikrinamas prieš bandymo pradžią ir po bandymo pabaigos ir užregistruojamas pagal 2.5.5 punkto reikalavimus.“;

j) 3.1.1, 3.1.2 ir 3.1.3 punktai pakeičiami taip:

„3.1.1. *Analizatorių duomenys*

Dujų analizatorių užregistruoti duomenys tinkamai suderinami taikant JT EEK taisyklės Nr. 49 4 priedo 9.3.5 punkte nustatytą metodiką. KD kiekio analizatoriaus duomenys turi būti laiko atžvilgiu suderinti su jo transformacijos trukme pagal prietaiso gamintojo nurodymus.

3.1.2. *Dujų analizatorių ir išmetamųjų dujų masės srauto matuoklio (IDDM) duomenys*

Dujų analizatorių ir KD kiekio analizatorių užregistruoti duomenys tinkamai suderinami su IDDM duomenimis taikant 3.1.4 punkte nustatytą metodiką.

3.1.3. *NITKMS ir variklio duomenys*

NITKMS (dujų analizatorių, KD kiekio analizatorių ir IDDM) užregistruoti duomenys tinkamai suderinami su variklio EVI duomenimis taikant 3.1.4 punkte nustatytą metodiką.“;

k) 3.1.4 punkte tekstas „1: dujų analizatorių duomenys (THC, CO, CO₂ ir NO_x koncentracijos)“ pakeičiamas taip:

„1: dujų analizatorių duomenys (THC, CO, CO₂ ir NO_x koncentracijos) ir KD kiekio analizatorius;“

l) 3 skirsnis papildomas šiuo punktu:

„3.6. **Momentinio išmetamo KD kiekio apskaičiavimas**

Momentinis išmetamas KD kiekis (PN_i) [# /s] nustatomas KD kiekio momentinę koncentraciją [# /cm³] dauginant iš momentinio išmetamųjų dujų masės srauto [kg /s], abi vertes pataisant ir suderinant, atsižvelgiant į transformacijos trukmę pagal 3 priedėlio 1.4.3 punktą. Visų neigiamų momentinių išmetamųjų teršalų kiekio verčių atveju visi vėlesni duomenų vertinimai prilyginami nuliui. Apskaičiuojant momentinį išmetamųjų teršalų kiekį, turi būti naudojami visi reikšminiai tarpinių rezultatų skaitmenys. Momentiniam išmetamam KD kiekiui nustatyti skirta ši formulė

$$PN_i = c_{PN_i} \cdot q_{mewi} / \rho_e$$

čia:

PN_i momentinis išmetamas KD kiekis [# /s]

c_{PN_i} išmatuota KD kiekio momentinė koncentracija [# /m³], normalizuota pagal 273 K (0 °C) temperatūrą, įskaitant vidinį praskiedimą ir dalelių nuostolius

q_{mewi} išmatuotas išmetamųjų dujų masės srautas [kg /s]

ρ_e išmetamųjų dujų tankis [kg /m³] esant 273 K (0 °C) temperatūrai.“;

m) 4.2.1 ir 4.2.1.1 punktai pakeičiami taip:

4.2.1. Išmetamųjų teršalų savitosios masės apskaičiavimas

Kiekvienam intervalui ir kiekvienam teršalui išmetamųjų teršalų savitoji masė e ([mg/kWh] arba [#kWh]) apskaičiuojama taip:

$$e = \frac{m}{W(t_{2,i}) - W(t_{1,i})}$$

čia:

m išmetamojo teršalo masė [mg intervale] arba KD kiekis [#intervale]
 $W(t_{2,i}) - W(t_{1,i})$ variklio atliktas darbas i vidurkinimo intervale [kWh].

4.2.1.1. Rinkoje parduodamų nurodytų degalų išmetamųjų teršalų savitosios masės apskaičiavimas

Jei pagal šį priedą buvo atliktas bandymas naudojant rinkoje parduodamus degalus, nurodytus I priedo 4 priedėlio 1 dalies 3.2.2.2.1 punkte, kiekvienam intervalui ir kiekvienam teršalui konkreti išmetamųjų teršalų savitoji masė e ([mg/kWh] arba [#kWh]) apskaičiuojama išmetamųjų teršalų savitąją masę, nustatytą pagal 4.2.1 punktą, dauginant iš galios pataisos koeficiento, nustatyto pagal I priedo 1.1.2 punkto a1 papunktį“;

n) punktas 4.2.3 pakeičiamas taip:

„4.2.3. Atitikties koeficientų apskaičiavimas

Kiekvienam galiojančiam intervalui ir kiekvienam teršalui atitikties koeficientai apskaičiuojami taip:

$$CF = \frac{e}{L}$$

čia:

e su stabdymu susijusio dujinio išmetamojo teršalo kiekis [mg/kWh] arba [#kWh];
 L taikoma ribinė vertė [mg/kWh] arba [#kWh].“;

o) punktas 4.3.2 pakeičiamas taip:

„4.3.2. Atitikties koeficientų apskaičiavimas

Kiekvienam galiojančiam intervalui ir kiekvienam teršalui atitikties koeficientai apskaičiuojami taip:

$$CF = \frac{CF_I}{CF_C}$$

čia:

$$CF_I = \frac{m}{m_{CO_2}(t_{2,i}) - m_{CO_2}(t_{1,i})} \text{ (eksplotacijos koeficientas) ir}$$

$$CF_C = \frac{m_L}{m_{CO_2,ref}} \text{ (sertifikavimo koeficientas)}$$

čia:

m	išmetamojo dujinio teršalo masė [mg intervale] arba KD kiekis [#intervale]
$m_{CO_2}(t_{2,i}) - m_{CO_2}(t_{1,i})$	CO_2 masė per i vidurkinimo intervalą [kg];
$m_{CO_2,ref}$	variklio išmesto CO_2 masė, nustatyta per PMSPRC [kg];
m_L	Išmesto dujinio teršalo masė arba KD kiekis, atitinkantis per PMSPRC taikomą ribinę vertę, atitinkamai [mg] arba [#].“;

p) 4 skirsnis papildomas šiais punktais:

„4.4. Bandymui skirto galutinio atitikties koeficiento apskaičiavimas

4.4.1. Bandymui skirtas kiekvieno teršalo galutinis atitikties koeficientas (CF_{final}) apskaičiuojamas taip:

$$CF_{final} = 0,14 \times CF_{cold} + 0,86 \times CF_{warm}$$

where:

CF_{cold}	atitikties koeficientas, skirtas šalto variklio veikimo bandymo laikotarpiui, turi būti lygus to teršalo didžiausiam atitikties koeficientui, skirtam slankiesiems vidurkinimo intervalams pradedant nuo mažesnės nei 343 K (70 °C) aušalo temperatūros ir nustatytam pagal 4.1 punkte ir, atsižvelgiant į konkretų atvejį, 4.2 arba 4.3 punkte nurodytus skaičiavimo metodus;
CF_{warm}	atitikties koeficientas, skirtas išilusio variklio veikimo bandymo laikotarpiui, turi būti lygus to teršalo atitikties koeficientų 90-ajam kaupiamajam procentiliui, nustatytam pagal 4.1 punkte ir, atsižvelgiant į konkretų atvejį, 4.2 arba 4.3 punkte nurodytus skaičiavimo metodus, kai duomenys pradedami vertinti aušalo temperatūrai pirmą kartą pasiekus 343 K (70 °C).“;

14) 2 priedėlis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 punktas pakeičiamas taip:

„1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Išmestų dujinių teršalų kiekis ir KD kiekis matuojamas pagal 1 priedėlyje išdėstytą metodiką. Šiame priedėlyje aprašomos per šiuos matavimo bandymus naudotinos nešiojamosios matavimo įrangos charakteristikos.“;

b) 2 skirsnis papildomas šiais punktais:

„2.5. KD kiekio analizatoriais

2.5.1. Bendrosios nuostatos

2.5.1.1. KD kiekio analizatorių sudaro parengimo blokas ir dalelių detektorius (žr. 1 pav.). Su dalelių detektoriumi taip pat galima parengti aerozolį. Analizatoriaus jautrumas smūgiams, vibracijai, senėjimui, temperatūros ir oro slėgio pokyčiams, elektromagnetiniams trukdžiams ir kitiems dalykams, kurie gali turėti įtakos transporto priemonės arba analizatoriaus veikimui, turi būti kuo mažesnis ir šį jautrumą reikia aiškiai nurodyti prietaiso gamintojo pateikiamuose patvirtinamuosiuose dokumentuose. KD kiekio analizatorius turi atitikti šio reglamento reikalavimus ir prietaiso gamintojo specifikacijas.

1 paveikslas

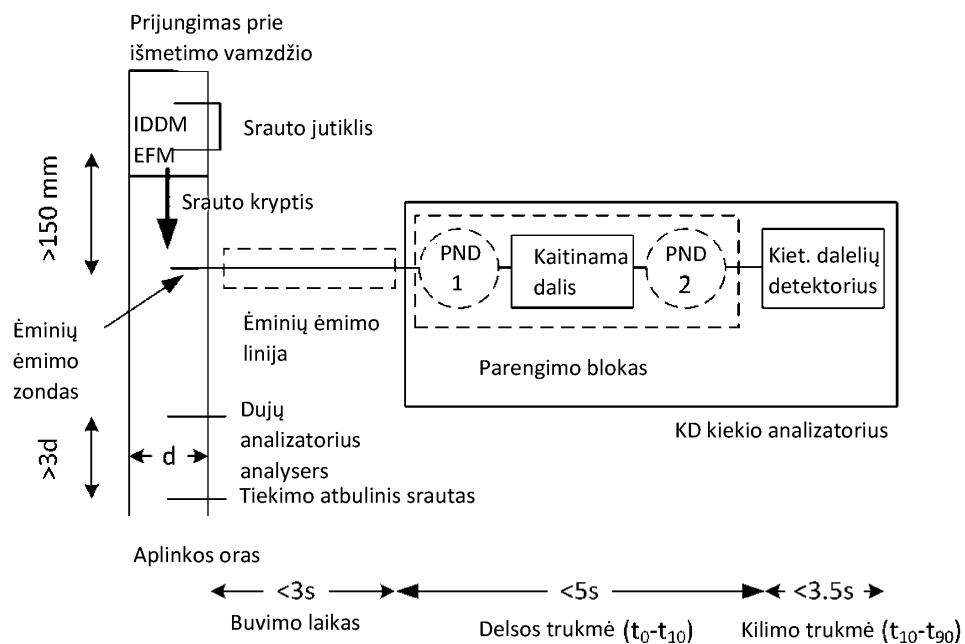
KD kiekio analizatoriaus konfigūracijos pavyzdys

(taškinėmis linijomis pažymėtos neprivalomos dalys)

IDDM išmetamųjų dujų masės srauto matuoklis

d: vidinis skersmuo

PND: KD kiekio skiedimo įtaisas

- 2.5.1.2. KD kiekio analizatorius su ėminių ėmimo vieta sujungiamas per ėminių zondą, kurį naudojant imamas ėminys išmetimo vamzdžio viduryje. Jeigu kietosios dalelės nėra praskiestos ties išmetimo vamzdžiu, ėminių ėmimo linija iki kietųjų dalelių kiekio analizatoriaus pirmo praskiedimo vietos arba analizatoriaus kietųjų dalelių detektoriaus turi būti kaitinama iki ne žemesnės negu 373 K (100 °C) temperatūros. Ėminio buvimo kietųjų dalelių ėminių ėmimo linijoje laikas turi būti trumpesnis nei 3 sekundės prieš pasiekiant pirmo praskiedimo vietą arba kietųjų dalelių detektorių.
- 2.5.1.3. Visų su išmetamomis dujomis, kurių ėminiai imami, besiliečiančių dalių temperatūra turi būti nuolat palaikoma tokio lygio, kuriame būtų galima išvengti bet kokio junginio kondensavimosi įrenginyje. Tai galima pasiekti, pavyzdžiui, kaitinant aukštesnėje temperatūroje ir skiedžiant ėminį arba oksiduojant (pusiau) lakių rūšių kietąsias daleles.
- 2.5.1.4. KD kiekio analizatoriuje turi būti įrengta kaitinama dalis, kurios sienelių temperatūra yra ne žemesnė negu 573 K (300 °C). Parengimo blokas turi leisti kaitinimo etapais užtikrinti pastovią vardinę veikimo temperatūrą su ± 10 K paklaida ir nurodyti, ar kaitinamų dalių veikimo temperatūra atitinka nustatytąją. Temperatūra gali būti žemesnė, jeigu lakių kietųjų dalelių šalinimo našumas atitinka 2.5.4 punkte pateiktas specifikacijas.
- 2.5.1.5. Prietaiso veikimas stebimas naudojant slėgio, temperatūros ir kitus jutiklius, kurie trikties atveju turi perduoti atitinkamą išpėjimą arba pranešimą.
- 2.5.1.6. Delsos trukmė KD kiekio analizatoriuje turi būti < 5 s. Delsos trukmė yra laiko skirtumas tarp koncentracijos pokyčio atskaitos taške ir sistemos atsako, sudarančio 10 % galutinio rodmens.
- 2.5.1.7. KD kiekio analizatoriaus (ir arba) kietųjų dalelių detektoriaus kilimo trukmė turi būti $< 3,5$ s.
- 2.5.1.8. Užregistruojamos išmatuotos kietųjų dalelių koncentracijos vertės turi būti normalizuotos pagal 273 K (0 °C) temperatūrą ir 101,3 kPa slėgį. Jeigu remiantis geriausia inžinerine praktika laikoma būtina, slėgis ir (arba) temperatūra ties detektoriaus įleidimo anga išmatuojama ir užregistruojama siekiant normalizuoti kietųjų dalelių koncentraciją.

- 2.5.1.9. KD kiekio analizatoriai, atitinkantys JT EEK taisyklių Nr. 83 arba 49 arba Bendrojo techninio reglamento Nr. 15 kalibravimo reikalavimus, laikomi atitinkančiais šiame priede nustatytus kalibravimo reikalavimus.
- 2.5.2. *Našumo reikalavimai*
- 2.5.2.1. Visa KD kiekio analizatoriaus sistema ir ėminių ėmimo linija turi atitikti 1 lentelėje nustatytus našumo reikalavimus.

1 lentelė

KD kiekio analizatoriaus sistemos (ir ėminių ėmimo linijos) našumo reikalavimai

dp [nm]	Iki 23	23	30	50	70	100	200
E(dp)	– (*)	0,2–0,6	0,3–1,2	0,6–1,3	0,7–1,3	0,7–1,3	0,5–2,0

(*) Bus nustatyta vėliau.

- 2.5.2.2. Našumas E(dp) yra KD kiekio analizatoriaus sistemos rodmenų ir etaloninio kondensacinio dalelių skaitiklio ($d_{50} = 10$ nm arba mažesnis, patikrinto dėl atitikties tiesiškumo reikalavimams ir kalibruoto naudojant elektrinį skaitiklį) rodmens arba elektrinio skaitiklio nustatytos kietųjų dalelių kiekio koncentracijos, matuojamos naudojant panašų monodispersinį aerazolį, kurio kietųjų dalelių mobilumo skersmuo yra dp, ir normalizuotos pagal tokias pačias temperatūros ir slėgio sąlygas, santykis. Turi būti naudojama į suodžius panaši ir termiškai pastovi medžiaga (pvz., kibirkštiniu išlydžiu paveiktas grafitas arba iš anksto termiškai apdoroti iš difuzinės liepsnos surinkti suodžiai). Jeigu nubraižoma našumo kreivė, kai atliekant matavimus naudotas kitoks aerozolis (pvz., NaCl), tos kreivės ir našumo kreivės, kuri buvo nubraižyta matavimams naudojant į suodžius panašios medžiagos aerazolį, koreliacija turi būti parodyta diagramoje, kurioje palyginamas naudojant abu bandymo aerozolius pasiektas našumas. Į skaičiavimo našumo verčių skirtumus turi būti atsižvelgta nustatytas našumo vertes tikslinant pagal tos palyginamosios diagramos duomenis skaičiavimo našumo vertėms, kai matavimams naudotas į suodžius panašios medžiagos aerozolis, nustatyti. Dėl daugiakrūvių dalelių turėtų būti taikoma ir pagrįsta dokumentais pataisa, kuri neturi viršyti 10 %. Galutinės našumo vertės (pvz., patikslintos atsižvelgiant į skirtingas medžiagas ir daugiakrūves daleles) turi apimti KD kiekio analizatorių ir ėminių ėmimo liniją. KD kiekio analizatorius taip pat gali būti kalibruojamas dalimis (t. y. parengimo blokas ir kietųjų dalelių detektorius atskirai), jeigu KD kiekio analizatorius ir ėminių ėmimo linija kartu atitinka 1 lentelėje nustatytus reikalavimus. Išmatuotas detektoriaus signalas turi būti dukart didesnis už aptikimo ribą (šiuo atveju apibrėžiamą kaip nulinis lygis + 3 standartiniai nuokrypiai).
- 2.5.3. *Tiesiškumo reikalavimai*
- 2.5.3.1. Tiesiškumo reikalavimai tikrinami kiekvieną kartą, kai pastebimas gedimas, kaip reikalaujama pagal vidaus audito metodiką arba kaip reikalauja prietaisų gamintojas, – bent kartą per 12 mėnesių laikotarpį iki bandymo pradžios.
- 2.5.3.2. KD kiekio analizatorius ir ėminių ėmimo linija turi atitikti 2 lentelėje nustatytus tiesiškumo reikalavimus.

2 lentelė

KD kiekio analizatoriaus (ir ėminių ėmimo linijos) tiesiškumo reikalavimai

Matavimo parametras / prietaisas	$ \chi_{\min} \times (a_{1-1}) + a_0 $	Nuolydis a_1	Standartinė įverčio paklaida (SEE)	Determinacijos koeficientas r^2
KD kiekio analizatorius	ne daugiau 5 %	0,85–1,15	ne daugiau 10 %	ne mažiau 0,950

- 2.5.3.3. KD kiekio analizatoriaus sistema ir ėminių ėmimo linija turi atitikti 2 lentelėje nustatytus tiesiškumo reikalavimus, kai naudojamos monodispersinės arba polidispersinės į suodžius panašios dalelės. Dalelių dydis (mobilumo skersmuo arba apskaičiuotas vidutinis skersmuo) turi būti didesnis nei 45 nm. Kaip etaloninis matavimo prietaisas turi būti naudojamas elektrinis skaitiklis arba kondensacinis dalelių skaitiklis (CPC), kurio $d_{50} = 10$ nm arba mažesnis, patikrinus dėl atitikties tiesiškumo reikalavimams. Kitu atveju kaip etaloninis matavimo prietaisas gali būti naudojama kietųjų dalelių kiekio sistema, atitinkanti JT EEK taisyklės Nr. 49 reikalavimus.

2.5.3.4. Be to, KD kiekio analizatoriaus ir etaloninio matavimo prietaiso kiekviename patikrintame taške (išskyrus nulines vertės tašką) skirtumai turi siekti ne daugiau kaip 15 % jų vidutinės vertės. Turi būti patikrinti mažiausiai 5 vienodai paskirstyti taškai (ir nulines vertės taškas). Didžiausia tikrinama koncentracijos vertė turi būti didžiausia leidžiamoji KD kiekio analizatoriaus koncentracijos vertė.

Jeigu KD kiekio analizatorius kalibruojamas dalimis, galima tikrinti tik detektoriaus atitiktį tiesiškumo reikalavimams, tačiau į likusių dalių ir ėminių ėmimo linijos našumo vertes turi būti atsižvelgta apskaičiuojant nuolydį.

2.5.4. *Lakių kietųjų dalelių šalinimo našumas*

2.5.4.1. KD kiekio analizatoriaus sistemoje turi būti užtikrinamas didesnis kaip 99 % ≥ 30 nm kietųjų tetrakontano ($\text{CH}_3(\text{CH}_2)_{38}\text{CH}_3$) dalelių šalinimo lygis esant ne mažesnei nei 10 000 dalelių viename kubiniame centimetre koncentracijai ties įleidimo anga, kai taikomas mažiausias skiedimo lygis.

2.5.4.2. Be to, KD kiekio analizatoriaus sistemoje taip pat turi būti užtikrinamas didesnis kaip 99 % polidispersinio alkano (dekanas arba daugiau anglies atomų turinčio alkano) arba medžiagos „emery oil“ šalinimo našumas, kai apskaičiuotas vidutinis skersmuo yra didesnis nei 50 nm esant ne mažesnei nei 5×10^6 dalelių viename kubiniame centimetre koncentracijai ties įleidimo anga, kai taikomas mažiausias skiedimo lygis (lygiavertė masė $> 1 \text{ mg/m}^3$).

2.5.4.3. NITKMS šeimos atveju reikia tik vieną kartą įrodyti lakių kietųjų dalelių šalinimo našumą naudojant tetrakontaną ir (arba) polidispersinį alkaną arba alyvą. NITKMS šeima laikoma grupė prietaisų su tais pačiais analizatoriais, ėminių ėmimo kondicionavimu ir terminiu kondicionavimu ir programinės įrangos kompensavimo algoritmais. Tačiau prietaiso gamintojas turi nurodyti techninės priežiūros arba pakeitimo intervalą, kurio laikantis užtikrinama, kad lakių kietųjų dalelių šalinimo našumas nesumažėtų tiek, kad nebeatitiktų techninių reikalavimų. Jeigu prietaiso gamintojas nepateikia tokios informacijos, kiekvieno prietaiso lakių kietųjų dalelių šalinimo našumas turi būti tikrinamas kasmet.“

15) 3 priedėlyje įrašomi šie punktai:

„1.4. KD kiekio analizatoriaus kalibravimas ir patikra

1.4.1. NITKMS nuotėkio bandymai atliekami pagal JT EEK taisyklės Nr. 49 4 priedo 9.3.4 punkte nustatytus reikalavimus arba pagal prietaiso gamintojo instrukcijas.

1.4.2. KD kiekio analizatoriaus atsako laiko patikra atliekama pagal JT EEK taisyklės Nr. 49 4 priedo 9.3.5 punkte nustatytus reikalavimus naudojant kietąsias daleles, jeigu neįmanoma naudoti dujų.

1.4.3. KD kiekio analizatoriaus sistemos ir jos ėminių ėmimo linijos transformacijos trukmė nustatoma pagal JT EEK taisyklės Nr. 49 4 priedo 8 priedėlio A.8.1.3.7 punktą. Transformacijos trukmė yra laiko skirtumas tarp koncentracijos pokyčio atskaitos taške ir sistemos atsako, sudarančio 50 % galutinio rodmens.“

III PRIEDAS

Reglamento (ES) Nr. 582/2011 VI priedas iš dalies keičiamas taip:

1) 8 skirsnyje įterpiama ši pastraipa:

„Papildomų TIS vertinimo metodika aprašyta šio priedo 2 priedėlyje.“;

2) 1 priedėlio 3.1 punkto antra pastraipa pakeičiama taip:

„Transporto priemonės naudingoji apkrova turi būti 50–60 % didžiausios leidžiamosios transporto priemonės naudingosios apkrovos. Su patvirtinimo institucija galima susitarti dėl nukrypimo nuo to intervalo. Bandymų ataskaitoje turi būti nurodyta tokio nukrypimo priežastis. Taikomi II priede nustatyti papildomi reikalavimai.“;

3) įterpiamas šis priedėlis:

„2 priedėlis

Papildomų TIS vertinimo metodika

Siekiant įvertinti papildomas TIS, patvirtinimo institucija patikrina, ar bent laikomasi šiame priedėlyje nustatytų reikalavimų.

1) Papildomų TIS skatinamas išmetamo teršalų kiekio padidėjimas turi būti kuo mažesnis:

- a) per visą įprastą transporto priemonės eksploatavimo įprastomis sąlygomis laikotarpį bendrojo išmetamo teršalų kiekio padidėjimas taikant papildomas TIS turi būti kuo mažesnis;
- b) jeigu tuo metu, kai atliekamas išankstinis papildomų TIS vertinimas, rinkoje yra technologija ar sprendimas, kurį naudojant būtų galima geriau kontroliuoti išmetamųjų teršalų kiekį, jis turi būti naudojamas be nepagrįstų pakeitimų;

2) jeigu siekiant pagrįsti papildomą TIS nurodoma staigios ir nepataisomos žalos varikliui rizika, ji turi būti tinkamai įrodyta ir patvirtinta dokumentais, pateikiant šią informaciją:

- a) gamintojas turi pateikti pražūtingos (t. y. staigios ir nepataisomos) žalos varikliui įrodymus ir rizikos vertinimą, apimančią tokios rizikos tikimybės ir galimų padarinių sunkumo vertinimą, įskaitant šiuo tikslu atliktų bandymų rezultatus;
- b) jeigu tuo metu, kai taikoma papildoma TIS, rinkoje yra technologija ar sprendimas, kurį naudojant tokia rizika išnyktų arba sumažėtų, jis turi būti naudojamas visais atvejais, kai tai techniškai įmanoma (t. y. kai nereikia atlikti nepagrįstų pakeitimų);
- c) variklio ar išmetamųjų teršalų kontrolės sistemos sudedamųjų dalių ilgaamžiškumas ir ilgalaikė apsauga nuo nusidėvėjimo ir gedimo neturi būti laikoma priimtina priežastimi patvirtinti papildomą TIS;

3) pakankamai išsamiaje techniniame aprašyme turi būti nurodyta, kodėl, norint saugiai eksploatuoti transporto priemonę, būtina naudoti papildomą TIS:

- a) gamintojas turėtų pateikti padidėjusios rizikos saugiam transporto priemonės eksploatavimui įrodymus ir rizikos vertinimą, apimančią tokios rizikos tikimybės ir galimų pasekmių sunkumo vertinimą, įskaitant šiuo tikslu atliktų bandymų rezultatus;
- b) jeigu tuo metu, kai taikoma papildoma TIS, rinkoje yra kitokia technologija ar sprendimas, kurį naudojant su sauga susijusi rizika sumažėtų, jis turėtų būti naudojamas visais atvejais, kai tai techniškai įmanoma (t. y. kai nereikia atlikti nepagrįstų pakeitimų);

4) pakankamai išsamiaje techniniame aprašyme turi būti nurodyta, kodėl užvedant arba pašildant variklį būtina naudoti papildomą TIS:

- a) gamintojas turi pateikti papildomos TIS naudojimo užvedant variklį įrodymus ir rizikos vertinimą, apimančią rizikos tikimybės ir galimų padarinių sunkumo vertinimą, įskaitant šiuo tikslu atliktų bandymų rezultatus;
 - b) jeigu tuo metu, kai taikoma papildoma TIS, rinkoje yra kitokia technologija ar sprendimas, kurį naudojant būtų galima geriau kontroliuoti išmetamųjų teršalų kiekį užvedant variklį, jis turėtų būti naudojamas visais atvejais, kai tai techniškai įmanoma.“
-